

Solidarnost – politička platforma

Naši principi

Osnovni principi naše političke platforme su društvena jednakost, javni interes, široka politička participacija, ekološka održivost, rodna ravnopravnost i međunarodna solidarnost.

Svi ljudi su rođeni jednaki. Društvo mora svakom čoveku, na solidarnoj osnovi, da obezbedi pristup svim resursima neophodnim za dostojanstven život. Ukoliko želimo da napredujemo potrebno je okončati izraziti rast nejednakosti, što je bila osnovna karakteristika našeg društva u prethodnih nekoliko decenija. Ovaj trend moramo preokrenuti. Svako mora imati pravo na dostojanstven život lišen eksploatacije i represije.

Nasuprot privatnom interesu uske grupe privilegovanih, u prvi plan stavljamo javni interes. Danas, u vreme globalne zdravstvene, ekološke, ekonomske i društvene krize, potrebno je solidarno upregnuti sve raspoložive resurse kako bismo obnovili i unapredili javno zdravstvo, javno školstvo, zajednička prirodna dobra i druge javne servise i institucije, što je pretpostavka prosperiteta celog društva.

Da bi ovo bilo moguće neophodno je uključivanje šireg društva u proces donošenja političkih i ekonomskih odluka koje se tiču svih. Politika je otuđena od nas i, sasvim razumljivo, ogađena običnom čoveku. Ipak, ukoliko želimo da menjamo stanje u kojem se nalazimo, moramo solidarno udružiti snage i vratiti politiku tamo gde joj je mesto – na radna mesta, u komšiluke, na ulice, u naše zajednice. Mi hoćemo da direktno odlučujemo o stvarima koje neposredno i svakodnevno utiču na naše živote. Samo tako možemo stvoriti društvo u kome su potrebe društvene većine važnije od interesa uskog kruga privilegovanih.

Budućnost nećemo imati ukoliko ne zaštitimo našu životnu sredinu. Šume, izvorišta, reke i jezera, rudna bogatstva – sve to su zajednička dobra i moramo ih solidarno odbraniti od logike profita koja u njima vidi isključivo zaradu. Blagostanje sadašnjih i budućih generacija zavisi od toga da li ćemo uspeti da sačuvamo ove resurse, a svim ljudima obezbedimo pristup pitkoj vodi, čistom vazduhu i zdravoj hrani.

Borba za drugačiji svet nezamisliva je bez rodne ravnopravnosti. Činjenica je da su žene danas dobrim delom istupile u javnu sferu. Ipak, one su i dalje manje plaćene od svojih muških kolega, dok je na njihova leđa stavljen najveći deo tereta neplaćenog kućnog rada, održavanja domaćinstva, brige i nege. Nasilje nad ženama predstavlja posebno alarmantan problem. Ovakva pozicija mrvli fizičke i psihičke kapacitete žena za ravnomernim učešćem u društvenom i

političkom životu. Zato težimo društvenoj promeni koja će omogućiti prevladavanje ekonomske, političke, socijalne i kulturne opresije žena. Ova promena mora uključiti i pravo na rodnu i seksualnu raznolikost i punu solidarnost sa LGBT+ osobama.

Svesni međupovezanosti i međuzavisnosti zemalja na regionalnom i svetskom nivou zalažemo se za međunarodnu saradnju koja za cilj ima dobrobit običnog čoveka. Umesto trke oko globalnog, kontinentalnog i regionalnog primata u međunarodnim odnosima, stojimo na vrednostima jednakosti, solidarnosti, miroljubive koegzistencije i saradnje naroda.

Zalažemo se za društvo koje će zadovoljiti potrebe svih ljudi. Zalažemo se za društvo demokratskog socijalizma.

Platforma

Društvo u kome živimo je društvo velikih nejednakosti u kojem je izrazita manjina bogata, dok je većina stanovništva osiromašena. Stanovništvo Srbije živi teško iako radi mnogo. Nije nam omogućeno da zaradimo dovoljno za dostojanstven život i zadovoljenje osnovnih životnih potreba. Decenije privatizacije dovele su do toga da je Srbija danas zemlja sa najnižim platama u Evropi iz koje ljudi odlaze u potrazi za poslom.

Organizujemo se kako bismo ovo promenili. Želimo da postavimo temelje za izgradnju društva u kojem će ljudi moći da ispune svoje pune potencijale, društva koje ne sputava razvoj već ga podstiče i omogućava ga svakoj osobi. Osnovni principi naše političke platforme su društvena jednakost, javni interes, široka politička participacija, ekološka održivost, rodna ravnopravnost i međunarodna solidarnost.

Dostojanstveni radni uslovi i ekonomska politika u javnom interesu

Poslednjih nekoliko decenija svedočimo degradaciji radnog zakonodavstva. Zakon o radu koji je trenutno na snazi sve manje štiti prava radnika i radnica, a sve više interese poslodavaca. On je posledica katastrofalne ekonomske i investicione politike države koja promovise eksploataciju radništva kako bi privukla kapital. Zalažemo se za zaustavljanje ovog trenda i poboljšanje radnih uslova u svim oblastima našeg društva. Od suštinske je važnosti postaviti zakonodavni okvir koji garantuje pravo na dostojanstven rad. Zakonska zaštita zaposlenih morala bi strogo garnatovati kompletna radna i socijalna prava, ali i izjednačavanje u pravima svih radnika i radnica bez razlike u odnosu na radne angažmane, sa ciljem da svi imaju ugovore o radu – pravo na dostojanstvenu zaradu, odmor, bolovanje, porodiljsko odsustvo, štrajk, sindikalno organizovanje.

Danas, iako radimo, obitavamo ispod granice ili na samoj granici siromaštva. Kada se zbroje iznosi kirije i mesečnih računa, mnogim ljudima doslovno ne ostaje dovoljno novca za osnovne namirnice. Ni sa penzijama ne stojimo ništa bolje. One ne samo da su male, već su potezi vlasti doveli do toga da je iznos koji će narednog meseca primiti naši najstariji sugrađani postao krajnje neizvestan. Mere koje su sprovedene prethodnih decenija dovele su do dodatnog podsticanja nesigurnosti podizanjem granice za odlazak u penziju. Nezaposlenost mladih i sve prisutniji nesigurni oblici zaposlenja, onemogućavaju nas da ispunimo sve zahtevane kriterijume i, ako stvari ne promenimo iz korena, mladi ljudi teško da će u budućnosti moći da imaju kakvu-takvu sigurnost u starosti.

Svim ljudima koji rade mora biti garantovano ljudsko pravo na platu za život, dostojanstvenu zaradu od koje se može živeti, a ne samo preživljavati. Sirotinjske zarade moraju postati stvar prošlosti. I penzije moraju biti garantovano pravo ljudi i moraju biti dovoljne da najstarijem delu stanovništva obezbede sigurnost. Država je tu da bude servis stanovništvu i da nam garantuje ono na šta smo stekli pravo svojim višedecenijskim radom. Takođe, uslov za ostvarivanje penzije i starosni prag za odlazak u penziju moraju biti niži i bez naplaćivanja penala – ne želimo da na poslu ostanemo do smrti već da uživamo u dostojanstvenoj starosti.

Da bismo ovo ostvarili moramo promeniti ekonomsku paradigmu. Zvanična ekonomska politika balkanskih zemalja decenijama je zasnovana na privlačenju takozvanih stranih investicija. Uverili smo se da ovo ne može biti osnova za razvoj privrede. Ono što se zapravo dešava je to da multinacionalne kompanije sele proizvodnju u osiromašene zemlje periferije, poput Srbije, kako bi eksploatisale jeftinu radnu snagu. Sve vlade okolnih zemalja takmiče se u stvaranju što povoljnijih uslova kako bi stranom kapitalu smanjili troškove i poslovne rizike. Niska nadnica, ružiniranje radnog zakonodavstva i budžetske subvencije tu igraju bitan ulog. Realnog investiranja nema – strane kompanije su tu dok ne potroše dobijene subvencije. Samim tim nema ni povoljnih efekata na domaću privredu, pa su ekonomije periferije primorane na uvoz i pod prisilom stalnog zaduživanja.

Pokušaji sindikalnog organizovanja često su praćeni pretnjom otkazima, a oslabljeni sindikati nemaju kapaciteta da se adekvatno suprotstave antiradničkim praksama. Nužna je zakonska zaštita zaposlenih radnika i radnica ali i radno angažovanih na privremenim i povremenim poslovima i preko lizing agencija, kao i zaustavljanje trend rasta nesigurnih oblika rada. Da bi se zakonska regulativa zaista i sprovedila, neophodno je ojačati kontrolu nad primenom zakona koju bi pored nadležnih institucija trebalo da vrše i sindikalna tela i druge organizacije civilnog sektora koje se bave radničkim pitanjima.

Umesto konstantnog podilaženja stranom kapitalu, potrebno je kreirati investicionu politiku u skladu sa širim planom reindustrijalizacije zasnovane na principima pravedne zelene tranzicije i implementacijom novih tehnologija. Naravno, uvek nas pitaju „ali odakle pare za sve to?“ Na ovo pitanje mi odgovaramo: „ali ko je postavio prioritete kako se troši i ovaj novac koji imamo?“ To svakako ne mogu biti strane investicije koje subvencionišemo velikim svotama. Tako otvorene fabrike ne nude nikakvu razvojnu perspektivu već isključivo poslove koji nas fizički i psihički sakate. Sasvim suprotno, zalažemo se za usmeravanje zajedničkog novca u razvojnu banku koja će planski ulagati sredstva u razvoj javno vođene domaće privrede, kvalitetne poslove i dobre radne uslove. Sistemom mikrokredita moguće je podsticati i male privredne subjekte, pojedince i socijalna preduzeća da kreiraju tehnološki napredne i ekološki prihvatljivije proizvode i usluge kao i kvalitetne poslove i dobre radne uslove. To je jedini način da se izađe iz uvozne i kreditne zavisnosti. Takođe, imperativ je uvođenje progresivnog poreza koji će delimično omogućiti preraspodelu bogatstva ka najsiromašnijima. Povećanje poreza imućnima dozvolilo bi nam smanjivanje poreza na najniže zarade i proporcionalno povećanje neto plata. Javno i demokratskoj kontroli podvrgnuto upravljanje zajedničkim resursima u temelju je razvojnog društvenog projekta.

Participacija u odlučivanju

Učešće stanovništva u politici svelo se na glasanje na izborima. Nakon toga nas niko ni za šta više ne pita. Svojim glasom dajemo ovlašćenje političarima da rade u ličnom interesu, i u interesu svojih finansijera. Za njih je to postala unosna profesija.

Državne institucije su otuđene od naroda, urušene i dovedene na rub propasti. Kao jedina alternativa nam se nude privatne firme koje se ne vode logikom zajedničkog napretka i potreba, već logikom profita i opstanka na tržištu. Ni javna preduzeća ne stoje mnogo bolje. Ona su razorena merama štednje, partijskim zapošljavanjem i lošim upravljanjem.

Ovakvo stanje moramo da menjamo i da uporno radimo na demokratizaciji politike i ekonomije. Zalažemo se za kreiranje institucija koje će nam omogućiti odlučivanje o stvarima koje nas se direktno tiču. U političkoj sferi, potrebno je oživeti mesne zajednice koje će dati ljudima priliku da razgovaraju i odlučuju o svojim potrebama. Ove informacije potrebno je povezati sa višim nivoima samouprave uz neposredno uključivanje proizvođača dobara i usluga sa njihovim specifičnim znanjima. Saradnja različitih manjih lokalnih zajednica, sa jedne strane, i direktno povezivanje korisnika i proizvođača, sa druge, može voditi većoj efikasnosti i izgradnji solidarnosti, koja nije moguća u okvirima individualizovane kapitalističke proizvodnje i potrošnje. Vraćanje radničkih saveta, koji bi imali kontrolnu ulogu u preduzećima, otvorilo bi prostor za direktno učešće radnica i radnika u odlučivanju o uslovima rada, politici zapošljavanja

i budućnosti preduzeća. Politička i ekonomska demokratija nužni su aspekti prevazilaženja bede koju danas živimo.

Pristupačne i kvalitetne javne usluge

Potreban nam je razvoj društvenih banaka čiji osnovni cilj, nije maksimizacija profita već prikupljanje i usmeravanje sredstava u različite socijalne i ekološke projekte od opšteg interesa, koji služe unapređenju zajednice. Ovakav tip ulaganja omogućava redistribuciju sredstava ka siromašnijim sredinama i sektorima koji su zanemareni, gradeći mrežu solidarnosti koja ulaže u dobrobit socijalne ekonomije i društvene zajednice u celini.

U obzir treba uzimati principe ravnomernog regionalnog razvoja, kvalitetnih poslova i izgradnju kapaciteta koji će stanovništvu obezbediti dobra široke potrošnje. Potrebno je promeniti zakonski okvir tako da se sva javna dobra i usluge zaštite kao dobra od opšteg značaja koja nije moguće privatizovati. Javna infrastruktura i usluge moraju biti dostupne svima bez obzira na imovinski status. Dostupne komunalne usluge, kao i institucije kulture, ulaganje u nauku i tehnologiju, preduslov su napretka. Usluge koje pružaju javna preduzeća najčešće zadovoljavaju osnovne potrebe stanovništva i kao takve ne smeju postati predmet mešetarenja na tržištu ili partijskog zapošljavanja.

Iz dosadašnjeg iskustva jasno je da treba raskinuti koncesijske ugovore s privatnim preduzećima u projektima proizvodnje ili pružanja usluga od javnog značaja. Umesto forsiranja javno-privatnih partnerstava koja se predstavljaju kao lek za propalu privredu, potrebno je uvesti u praksu i podsticati javno-javna partnerstva. Ovakvom praksom uspostavlja se mehanizam za solidarnu razmenu znanja, kao i novčanih i infrastukturanih kapaciteta između javnih preduzeća. Tek jačanjem i demokratizacijom proizvodnog i uslužnog sektora u javnom vlasništvu, možemo obezbediti društveni život koji se odvija u interesu svih.

Obrazovni i zdravstveni sistem, koje država sve više prepušta privatnom kapitalu, u lošem su stanju zbog nedovoljnog ulaganja u infrastrukturu i zaposlene. Lečenje i školovanje postali su privilegija. U Srbiji se danas umire od izlečivih bolesti jer su zdravstveni kapaciteti minimalni, a prevencija faktički ne postoji. Posledice urušavanja javnog sektora svaljuju se na leđa građana i građanki, koji pravo na lečenje i obrazovanje u sve većoj meri ostvaruju o svom trošku. Izdaci, od lekova do školarina, predstavljaju veliki udar na budžete osiromašenog stanovništva, čime mnogi bivaju uskraćeni i za osnovne potrebe.

Zalažemo se za potpuno besplatno i svima dostupno obrazovanje na svim nivoima. Svako mora imati mogućnost za razvitak sopstvenih potencijala. Nijedna oblast znanja ne sme biti

zanemarena i podređena logici tržišta. Zalažemo se za renoviranje postojećih i izgradnju novih škola, fakulteta, biblioteka i studentskih domova, kao i za osavremenjavanje pedagoških pristupa, nastavnih sadržaja i sredstava. Prosvetne radnice i radnici moraju imati veće plate i bolje uslove rada. Neophodno je povećati i broj zaposlenih u odnosu na broj učenika, kako bi mogli da se više posvete učeničkoj i studentskoj populaciji.

Zdravstveni sistem mora biti organizovan tako da bez izuzetka obezbedi zadovoljavajući kvalitet zdravstvene zaštite za sve. Pristupačnost zdravstvene nege podrazumeva dostupnost i jednak kvalitet usluga svim slojevima stanovništva, uključujući posebno ugrožene i marginalizovane grupe, osobe sa invaliditetom, starije osobe itd. Organizacija zdravstvene službe mora biti fizički pristupačna i u ruralnim područjima. Obzirom na demografske tendencije trebalo bi razvijati mrežu javnih domova za stare i klinika za palijativno zbrinjavanje. Domovi za stare bi trebali da budu pristupačni nezavisno od visine penzija ili materijalnog statusa porodica starih lica. Neophodno je zaustaviti proces komercijalizacije brige o starima i dalje napredovanje privatnog sektora u oblasti zdravstva, koji odgovara na potrebe samo onih koji imaju novca da plate zdravstvene usluge. Država mora da ulaže dovoljno sredstava kako bi obezbedila dovoljan broj medicinskog osoblja, a nužno je ulaganje i u održavanje, unapređenje i izgradnju sveobuhvatne zdravstvene infrastrukture. Zalagati se za adekvatan zdravstveni sektor znači obezbediti bolje radne uslove medicinskih radnika i radnica, te kreirati okruženje u kom je omogućen dostojanstven tretman samih pacijenata i pacijentkinja. Preduslov razvoja svakog pojedinca i pojedinke jeste dobro zdravlje, preduslov dobrog zdravlja je zdravstveni sistem koji bezuslovno brine o psiho-fizičkom stanju svih, a preduslov takvog zdravstvenog sistema je društvo koje potrebe ljudi stavlja ispred profita.

Priuštivo stanovanje

Iz dana u dan povećava se i broj porodica koje gube krov nad glavom zbog dugova. Najsiromašniji slojevi žive u nehumanim uslovima, u naseljima u kojima ne mogu da ostvare ni najosnovnije ljudske potrebe. Zbog svega ovoga ne treba da nas čudi činjenica da sve veći broj ljudi napušta zemlju u potrazi za socijalnom sigurnošću. Zalažemo se za javno finansiranu izgradnju neprofitnih društvenih stanova čime bi bilo obezbeđeno svima dostupno stanovanje. Novac od solidarne rente za stanove koje obezbeđuje država bio bi izdvajan za fond iz kojeg bi se gradili novi. U 21. veku svaki stan mora imati obezbeđenu vodu, struju, kanalizaciju, grejanje, internet. Važno je infrastrukturno unaprediti i prilagoditi sva naseljena mesta sa ciljem ujednačavanja kvaliteta života. Domovi zdravlja, kulturni centri, škole, vrtići, samoposluge, administracija, igrališta, sportski tereni, bioskopi, pozorišta – sve ono što olakšava i ulepšava svakodnevni život – moraju biti dostupni svima i svuda.

Uvođenje u sistem privatnog stečaja, odnosno, omogućavanje sistemske zaštite od poverilaca privatnih lica i porodica bi trebalo da ima visok prioritet. Tako bi sistemski bilo onemogućeno da izvršitelji (bilo privatni ili sudski) izbacuju porodice iz jedinog doma dok bi sa druge strane bilo omogućeno pojedincima i porodicama koje su se usled nesrećnih okolnosti ili loših izbora našli u teškoj ekonomskoj situaciji da dobiju neophodnu podršku i stručni nadzor sve do potpunog ekonomskog oporavka. Društvo bi tako prestalo da produkuje beskućništvo a imovina bi prestala da bude plen izvršitelja i poverilaca.

Poljoprivredni razvoj

Dok troškovi hrane prevazilaze polovinu prosečne plate, poljoprivrednici su u Srbiji danas mahom u očajnom položaju. Suočeni smo sa katastrofalnim manjkom namenskih subvencija za poljoprivrednu proizvodnju i zaštitu useva, dok država rasprodaje i pod koncesije daje dobra stranom i domaćem krupnom kapitalu. Zbog loših ekonomskih politika svake godine je sve veći broj proizvođača prinuđen da odustane od plodova svog rada i kvalitetnog proizvoda – hrane. Moramo se izboriti za prehrambeni suverenitet! Srbija ima uslove da proizvodi kvalitetnu hranu i preko potreba svog stanovništva. „Nevidljiva ruka“ slobodnog tržišta neće zauzdati multinacionalne korporacije; naprotiv, upravo njihov monopol onemogućava razvoj prehrambene industrije. Zalažemo se za podsticaje, ne samo individualnim proizvođačima, već i zadružnim modelima upravljanja koji bi omogućili bolji pregovarački položaj i samoorganizovanje oko sekundarnih delatnosti, poput skladištenja, plasmana i prerade. Posebno treba podržati pojedince i zajednice koje razvijaju poljoprivredna dobra na principima organske poljoprivredne proizvodnje i permakulture.

Zaštita životne sredine

Zdrava životna sredina preduslov je za blagostanje u društvu, a krize u prirodnoj ravnoteži prelivaju se u socijalne krize. Globalna trka za profitom i stalnim rastom ostavila je nepopravljive posledice na životnu sredinu. Od klimatskih promena, do iscrpljivanja resursa, zagađenih reka i nesagledivih brda otpada, svaki poremećaj ekosistema dovodi do krize u društvu i stvara pogodno tlo za konflikte. Ekološke katastrofe najviše pogađaju najsiromašnije koji se od kriza teško oporavljaju, dok uzak sloj ljudi pronalazi način da na tome profitira.

Dužni smo da obezbedimo čist vazduh, zdravu hranu i pitku vodu za svo stanovništvo, kao i za buduće generacije. Zalažemo se za javna ulaganja u održive tehnologije koje neće zagađivati prirodu, posebno u energetici, poljoprivredi, industriji i saobraćaju. Protivimo se lažnim rešenjima poput malih i mikro hidroelektrana u zaštićenim područjima i zahtevamo da se povlastice preusmere na solarnu i energiju vetra ili biomasu tamo gde je to optimalno. Niko ne

sme da ima pravo da privatizuje prirodna dobra i ubira profit njihovom eksploatacijom. Prirodni resursi kao što su vode, šume, rude ili zemljište su naša zajednička dobra i moraju biti korišćeni na održiv, dugoročno planiran način.

Otpad nije đubre već resurs. Sakupljače sekundarnih sirovina koji obavljaju važan deo reciklažnog ciklusa moramo dekriminalizovati i zaštititi njihova radna prava i kroz proces transformacije procesa prikupljanja otpada i reciklaže obezbediti dostojanstvena i bezbedna radna mesta.

Rodna ravnopravnost

Loše ekonomsko stanje snažnije pogađa žene koje su u većoj meri nezaposlene ili ekonomski neaktivne i rastrzane između slabo plaćenih poslova. Za isti ili sličan rad često su plaćene manje nego njihove muške kolege, imaju manje prilika za profesionalni napredak. Planiranje trudnoće je danas često prepreka u zaposlenju, dok je nemali broj slučajeva da žene, nakon što zatrudne, dobiju otkaz, ili im poslodavac jednostavno ne produži ugovor. Na sve to, režim ih licemerno okrivljuje da ne brinu o opstanku nacije jer ne rađaju dovoljno. Teret kućnog rada i brige o deci se u patrijarhalnoj javnoj sferi predstavlja kao nešto što je podrazumevajuće i prirodno za ženu. Ovo postaje još naglašenije nakon privatizacije i rezova u javnom sektoru, kada se nega porodice i održavanje domaćinstva u najvećoj meri svaljuje na njihova leđa. Tako se sa koncepta socijalne države prelazi na koncept socijalne majke. Između sudopere i bedno plaćenog posla, radno vreme žena uveliko premašuje osmočasovno.

Kroz obrazovni i medijski sistem plasira se konzervativna predstava o tome kakvu bi ulogu trebalo da ispunjavaju žene, a kakvu muškarci. Svako neuklapanje se kažnjava na različite načine – od odbacivanja do, u najgorim slučajevima, teškog oblika nasilja. Njemu su najviše izložene žene, ali i pripadnici i pripadnice LGBT+ populacije. Uvek ćemo se boriti protiv politika koje pod plaštom tradicije i običaja poturaju diskriminaciju svih onih koji se ne uklapaju u rodne kalupe.

Podruštvljavanje kućnog rada je nužan proces u izgradnji pravednijeg društva. Potrebno je raditi na uvođenju što više javnih kuhinja, javnih vešernica, obdaništa i drugih široko dostupnih servisa koji bi obavljali poslove koji unutar patrijarhalnog sistema vrednosti padaju na žene. Takođe, nužno je i ukidanje polne podele rada i u porodičnoj i u javnoj sferi, kao i ukidanje formalnih i neformalnih hijerarhija po polu u sferi uticaja i odlučivanja. Žene i muškarci su jednaki i moraju biti isto plaćeni za obavljanje istih poslova.

Drugačija medijska i kulturna politika

Važan instrument održavanja aktuelnog sistema jesu mediji. Svakodnevno se preko njih šalju poruke o rastu plata, poboljšanju standarda i silovitom napretku, iako je stvarnost sasvim drugačija. Uostalom, dovoljno je da pogledamo u svoje novčanike da bismo videli da je to laž. Svedoci smo situacije u kojoj mnogi mediji, umesto javnom interesu, služe potrebama političkih i ekonomskih elita. Potpuno prepuštanje medijskog sektora tržištu nije se pokazalo kao garant njegove nezavisnosti, već je u konačnici vodilo gušenju kritičkih glasova i demokratije.

Nezavisni mediji su jedan od ključnih faktora za održavanje visokog stepena demokratičnosti unutar javne sfere. Nužno je obezbediti apsolutnu slobodu medija koji će, nezavisno od bilo kojih centara moći, obavljati svoj posao u skladu sa novinarskim kodeksom i u javnom interesu. Potrebno je boriti se protiv monopolizacije i centralizacije medijskog polja. Treba razvijati javne medijske servise, oživljavati lokalne medije razorene tokom procesa privatizacije i insistirati na javnom finansiranju nezavisnih i neprofitnih medija. Oni će svojim sadržajima bitno uticati na širenje informisanosti o društveno relevantnim pitanjima, kao i na podizanje svesti o važnosti kritičkog mišljenja.

Kultura i umetnost su takođe prepušteni tržišnom modelu funkcionisanja, što ne pogoduje ni onima koji stvaraju, ni publici. Radnice i radnici u kulturi bivaju prinuđeni ili na različite ustupke i kompromise prilikom bavljenja svojim poslom, ili su osuđeni na tavorenje po marginama javnog prostora. S druge strane, kulturno-umetnički sadržaji postaju nedostupni sve većem delu stanovništva, posebno u unutrašnjosti Srbije.

Zalažemo se za kulturnu politiku koja podrazumeva demokratizaciju kako produkcije, tako i distribucije kulturno umetničkih sadržaja. Jednako se protivimo tome da polje kulture bude uređeno po tržišnim principima ili diktirano interesima političke partije na vlasti, kao i tome da kultura bude shvaćena kao elitistička niša u kojoj uživaju samo privilegovani. Kulturna produkcija mora biti dostupna svima, i najmanjoj lokalnoj zajednici, kao prostor umetničkog, kreativnog i kritičkog obrazovanja svih, bez obzira da li se time bave amaterski, profesionalno, kao proizvođači ili samo posmatrači. Polje kulture ne posmatramo kao autonomno u odnosu na druge društvene sektore/sfere, već upravo u međuzavisnosti – ukoliko ljudi imaju osmočasovno radno vreme, dostojanstvenu zaradu, socijalizovan reproduktivni i kućni rad, imaće više slobodnog vremena za dokolicu, kreativno i umetničko izražavanje, neophodno razvoju ljudi solidarnosti u društvenoj zajednici.

Međunarodna solidarnost

Globalna pandemija pokazala je kako se trka za izvlačenjem lične, korporacijske ili navodne nacionalne koristi obija o glavu čitavom čovečanstvu. U takvom svetu, Srbija nema mnogo šanse ako se ne udružuje – ali isključivo na principima jednakosti i solidarnosti, a ne želje za dominacijom ili primatom.

Glavni stub naše međunarodne politike stoga je poboljšanje odnosa na regionalnom nivou Balkana. Ruka saradnje ka nekadašnjim jugoslovenskim republikama treba da bude sve vreme pružena. Neka vrsta integracije zemalja koje se od kraha socijalizma na ovamo bore sa etničkim, nacionalnim i religijskim tenzijama, korupcijom, nepotizmom, tranzicijskom pljačkom i sveopštim osiromašenjem radne većine, mora zameniti snove o „evropskoj budućnosti“. Ovo ne zato što ima nečeg lošeg u vrednostima koje obično stoje uz „evropsku budućnost“, već zato što su rukovodstva vodećih evropskih država od vrednosti humanizma jednakosti i solidarnosti odustala već u sadašnjosti. Evropska nesolidarnost pokazala se fatalnom po veliki broj država u Evropi i svetu pa čak i za neke države članice same EU tokom globalne pandemije. Podržavamo sve snage koje se u Evropi zalažu za temeljnu transformaciju projekta zajedničke evropske budućnosti zasnovanu na principima jednakosti i solidarnosti.

U našoj zemlji i njenom okruženju, briga za druge – pre svega na društvenom nivou, pokazala se najučinkovitijom kada je u pitanju interes radne većine, čak i mnogo pre ove krize. Samo takva solidarnost, koja dolazi bez „fige“ u džepu i volje za primatom ili dominacijom može narodima na našim prostorima doneti bolji položaj – kako unutar svake od zemalja tako i u odnosu naših država sa svetskim „moćnicima“. Mimo nametnutih korporativnih prioriteta u vidu „slobodnog protoka robe, kapitala i radne snage“, mi smatramo da je neophodna institucionalna podrška i kontrola, na međudržavnom nivou, ostvarivanju radnih i sindikalnih prava, univerzalnom sistemu socijalne i zdravstvene zaštite, besplatnom obrazovanju, zaštiti životne sredine i transformaciji privrede i društva u cilju stvaranja održivog ekološkog i socijalnog ambijenta. Vrsta integracije koju predlažemo bila bi forma, labavija od konfederacije – ali i čvršća od „regije“.

Podsticanje etničke, religijske i rasne mržnje među potčinjenim ljudima, otežava povezivanje i pomera fokus sa ključnih društvenih i ekonomskih problema. Nacionalne elite proizvode strah i mržnju između naroda dok kao glavno političko pitanje iznova nameću utvrđivanje nacionalnih granica, iako, paradoksalno, sve zemlje regiona, opustošene tranzicijom, nikada nisu imale niži nivo političkog i ekonomskog suvereniteta.

Snažno se protivimo nacionalističkim matricama koje su, u različitim varijacijama, služile kao legitimizacijski okvir manje-više svim režimima od urušavanja socijalističke Jugoslavije do danas. Regionalna solidarnosti i saradnja ne bi trebalo da bude tek evrointegracijska floskula već

istinsko povezivanje između naroda koji su neuporedivo viši nivo suvereniteta imali unutar zajedničke socijalističke države. Taj suverenitet sigurno nemaju danas u tobože nezavisnim i demokratskim državama koje su podignute na masovnom stradanju i pljačkanju nevinih ljudi. Naše internacionalističko opredeljenje nije ograničeno samo na balkanske narode, već teži tome da podstakne aktivnu saradnju i izgradnju zajedničkih institucija na širem nadnacionalnom nivou zasnovanih na principima jednakosti i solidarnosti. U tom smislu protivimo se svim imperijalističkim uticajima, svejedno da li dolaze sa zapada ili istoka.

* * *

Aktuelna socijalna kriza proizvod je logike koja ljude vidi samo kao sredstvo za stvaranje profita. Siromaštvo i nejednakosti nisu nešto prirodno. Njih kreira i održava kapitalistički način proizvodnje, u kojem tek nekolicina ljudi poseduje gotovo celokupno društveno bogatstvo. Ostatak stanovništva primoran je da prodaje svoju radnu snagu za mrvice koje jedva da obezbeđuju puko preživljavanje.

Organizujemo se kako bismo ovo stanje iz korena menjali. Borimo se za društvo koje će u prvi plan staviti zadovoljenje potreba svih ljudi i omogućiti razvoj punog potencijala svakom čoveku. Zajedničke ciljeve ćemo ostvariti jedino solidarnim delovanjem i demokratskim odlučivanjem šta i na koji način proizvodimo kao društvo, razvijajući zajednička dobra i proizvodne kapacitete i štiteći našu životnu sredinu. Zalažemo se za društvo demokratskog socijalizma.